

Ascó

Arxivada la causa per la fuga el 2007 de partícules radioactives a la nuclear

Ningú discuteix els fets, però l'Audiència Provincial no veu indicis que els tres encausats hagin comès els delictes

ÀNGEL JUANPERE
TARRAGONA

Els tres directius de la central nuclear d'Ascó processats pel jutge de Gandesa per una fuga de partícules radioactives l'any 2007 no aniran finalment a judici, en contra del criteri del jutge instructor, de la Fiscalia i de les dues acusacions populars. L'Audiència de Tarragona ha decidit finalment que no hi ha indicis que els acusats cometessin els delictes que se'ls imputaven: contra la seguretat col·lectiva relatiu a l'energia nuclear, contra els recursos naturals i el medi ambient, falsedat documental i contra els drets dels treballadors.

Els fets essencials, recorda la interlocutòria de la Secció Quarta –que consta de 25 fulls–, se centren en què el 26 de novembre de 2007, durant la recàrrega, mentre s'abocava a la piscina de combustible el contingut d'una aspiradora de líquids del denominat 'poce-te', una part del contingut es va filtrar al sistema de ventilació, alliberant-se una altra part per la xemeneia de l'edifici auxiliar de la central el dia 29. En diferents indrets a l'exterior de la central nuclear es van detectar partícules radioactives. La nuclear no va informar dels fets al CSN fins abril de l'any següent.

Arxivament inicial

Després d'arxivar-se i tornar-se a obrir la causa, finalment el jutge instructor va procedir, el 25 de maig de 2018, a la incoació de procediment abreujat. Arxivava la causa per dos membres del Consejo de Seguridad Nuclear (CSN) i enviava a judici a Rafael Gasca –exdirector de la central–, Francesc Josep González-Tardiu –cap del Servei de Protecció Radiològica de la planta– i Jordi Sabartés –cap d'exploatació–.

En el seu recurs d'apel·lació, els acusats argumentaven que no havia «indici racional de criminalitat» que justifiquin la seva inculpció per no quedar acreditat que l'exposició a radiacions ionitzants hagués causat un greu perill per a la vida o salut de les persones, ni tampoc per al medi ambient. Per la seva part, la Fiscalia i les acusa-

Tècnics buscant partícules radioactives a fora la nuclear, al costat de l'Ebre. FOTO:JOAN REVILLAS

cions populars –Greenpeace Espanya i Ecologistas en Acción– van rebutjar el recurs dels processats i de l'ANAV.

Molt genèric

L'Audiència Provincial, en la seva interlocutòria, reconeix que l'escrit del jutge instructor fa una extensa descripció del que va passar

Conclou que no hi ha senyals que afectés greument el medi ambient ni les persones

així com de les investigacions realitzades. «Però no aporta les raons derivades de la valoració que porten al jutge a sostenir l'existència d'indici» contra els processats que justifiquin la seva inculpció. Tampoc justifica, segona la Sala, «de forma suficient o mínima» el perquè o sobre la base de quins indicis i de quines diligències fetes conclou el jutge instructor que els investigats hagin de ser jutjats, ni tampoc estableix els motius pels quals considera que han comès els delictes que se'ls imputa.

Per existir un delictes contra la seguretat col·lectiva relatiu a l'energia nuclear cal que s'hagi acreditat indiciàriament que s'ha produït l'emissió, el vessament o l'alliberament d'energia nuclear o elements radioactius i que això hagi posat en perill la vida, la integritat, la salut de les persones o els seus béns, o bé la qualitat de l'aire, del sòl, o de les aigües o d'animals o plantes.

Ningú discuteix l'alliberament de partícules atòmiques, però sí que això hagi comportat uns danys. L'informe inicial realitzat pel CSN diu que la situació derivada de l'exposició de persones, ja sigui a l'interior com a l'exterior, a radiacions ionitzants per damunt dels límits aplicables «és molt remota», per la qual cosa considera que els efectes potencials d'aquesta remota possibilitat serien de «caràcter lleu i localitzat», per la qual cosa no es creu que hagi existit una situació de perill greu. Però no descartava la possibilitat d'exposició interna d'un adult a una quantitat de radiació superior als límits legalment establerts.

El març de 2009, el CSN va realitzar l'informe final. En el mateix

es descriu el succés i analitza els diferents aspectes radiològics, així com les dades derivades de la recollida de partícules radioactives. Una de les conclusions és l'absència d'impacte real significatiu sobre les persones, ja siguin treballadors o públic extern. Sí que va existir un «teòric potencial risc», però fora dels límits penals.

Informes pericials

Per la seva part, un professor de la Universitat de Barcelona va declarar respecte les partícules trobades a la riba més llunyana de l'Ebre. Va considerar que no havia existit cap risc d'incidència radiològica, ni per a la població ni per al medi ambient.

Un altre informe pericial d'un professor de la Universitat Politècnica de Catalunya sobre l'emissió de partícules durant l'incident de novembre de 2007, va descartar que se superés el límits legals establerts, i que no va haver-hi risc per a la salut de les persones. Va recordar que van fer prop de 3.000 mesuraments radiològics a treballadors entre desembre de 2007 i març de 2008 «i no es va detectar cap presència de contaminació radiològica corporal».

Cronologia

- **29 de novembre de 2007.** Durant la recàrrega de combustible, hi ha un alliberament de partícules radioactives.
- **3 d'abril de 2008.** Es detecten partícules a les terrasses dels edificis de combustible, auxiliar, control, turbines i zones adjacents.
- **14 d'abril de 2008.** El CSN augmenta la gravetat de la dispersió de partícules i acusa ANAV de proporcionar «informació incompleta i deficient».
- **16 d'abril de 2008.** L'ANAV comunica la detecció de més partícules. Destitueix el director i el cap de protecció de la nuclear.
- **21 d'abril de 2008.** Troben partícules radioactives a Reus en un camió amb ferralla procedent de la nuclear.
- **23 d'abril de 2008.** La Fiscalia obre diligències d'investigació.
- **5 de juny de 2008.** Troben més partícules fora del recinte d'Ascó I. En total van ser localitzades un miler.
- **Febrer de 2011.** La Fiscalia presenta denúncia contra quatre directius de la central.
- **23 de març de 2011.** Comencen les declaracions dels imputats al Jutjat de Gandesa.
- **22 de setembre de 2011.** El CSN dona permís a la nuclear perquè pugui operar deu anys més.
- **21 de febrer de 2013.** El ple del CSN proposa al Ministeri d'Indústria que sancioni Ascó per «infracció greu».
- **21 d'octubre de 2015.** El jutge archiva la causa oberta. Les acusacions presenten recurs.
- **Octubre de 2016.** El jutge accepta parcialment els recursos, revoca el sobreseïment i envia a judici tres alts càrrecs d'Ascó. ANAV i els acusats presenten recurs d'apel·lació.
- **13 de març de 2020.** L'Audiència Provincial dona la raó als imputats i archiva el cas.